

De deal

De boeken van John Grisham zijn nu ook verkrijgbaar als e-book

De aanklacht	De jury
Achter gesloten deuren	Het laatste jurylid
Advocaat van de duivel	De ontvoering
De afperser	De partner
De bekentenis	Het proces
De belofte	Het protest
De beschuldiging	De rainmaker
De broederschap	De straatvechter
De claim	Het testament
De cliënt	De verbanning
Dilemma	Vergiffenis
Het dossier	Verloren seizoen
De erfgenaam	Het vonnis
De erfpachters	De wettelozen
In het geding	Winterzon
De getuige	De verdediging
De gevangene	

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina: [Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

John Grisham

De deal

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel

The Broker

© 2005 by Belfry Holdings, Inc.

Vertaling

Hugo Kuipers

Omslagbeeld

© Masterfile Royalty Free

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer

© 2016 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam

ISBN 978 94 005 0736 4

NUR 332

Behoudens of krachtens de in de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voorzover het maken van reprografische veeveelvoudingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

1

In de laatste uren van een presidentschap dat waarschijnlijk minder belangstelling van historici zou krijgen dan alle presidentschappen sinds dat van William Henry Harrison (31 dagen van inauguratie tot dood) zat Arthur Morgan met zijn laatst overgebleven vriend in het Witte Huis. Hij dacht na over zijn laatste beslissingen. Op dat moment had hij het gevoel dat hij alle beslissingen in de afgelopen vier jaar had verknoeid, en hij had er niet veel vertrouwen in dat hij nu op het eind de dingen nog in orde kon maken. Zijn vriend was daar ook niet zo zeker van, maar zoals altijd zei hij weinig, en als hij iets zei, was dat precies wat de president wilde horen.

Het ging om gratieverzoeken, wanhopige smeekbeden van dieven en oplichters en leugenaars, van wie sommigen nog in de gevangenis zaten en anderen nooit straf hadden gekregen maar die toch hun goede naam gezuiverd wilden hebben en in hun dierbare rechten hersteld wilden worden. Ze beweerden allemaal dat ze vrienden waren, of vrienden van vrienden, of enthousiaste ondersteuners, al waren maar een paar ooit in de gelegenheid geweest om in de afgelopen vier jaar hun steun te betuigen. Het was jammer dat na vier tumultueuze jaren waarin hij leiding had gegeven aan de vrije wereld, hij uiteindelijk alleen nog maar met een miezerig stapeltje verzoeken van een stel criminelen bleef zitten. Welke dieven moest hij de kans geven om opnieuw te stelen? Dat was de grote vraag waarvoor de president zich

gesteld zag terwijl de laatste uren voorbijkropen.

Die laatste vriend was Critz, een oude vriend uit hun studententijd aan de Cornell Universiteit, waar Morgan de leiding van het studentenbestuur had en Critz met de stembiljetten knoeide. In de afgelopen vier jaar was Critz achtereenvolgens perschef, stafchef, nationale veiligheidsadviseur en zelfs minister van Buitenlandse Zaken geweest, al had hij dat laatste ambt maar drie maanden bekleed en was daar in allerijl een eind aan gekomen doordat Critz met zijn unieke stijl van diplomatie bedrijven bijna de Derde Wereldoorlog had ontketend. Critz' recentste benoeming had afgelopen oktober plaatsgevonden, in de koortsachtige laatste weken van de herverkiezingsstrijd. Toen uit de peilingen bleek dat president Morgan een grote achterstand had in minstens veertig staten, nam Critz de leiding van de campagne en slaagde hij erin de rest van het land ook nog van Morgan te vervreemden, met mogelijk als enige uitzondering de staat Alaska.

Het waren historische verkiezingen geweest; nooit eerder had een zittende president zo weinig kiesmannen in de wacht gesleept. Drie, om precies te zijn, allemaal uit Alaska, de enige staat waar Morgan, op aanraden van Critz, niet was geweest. Er waren 535 kiesmannen voor de uitdager, drie voor president Morgan. Het woord 'nederlaag' was nog veel te zwak voor dit gigantische fiasco. Zodra de stemmen waren geteld, besloot de uitdager, daartoe onverstandig geadviseerd, de resultaten in Alaska te betwisten. Waarom zou ik niet proberen alle kiesmannen te krijgen, redeneerde hij. Nooit meer zou een presidentskandidaat de gelegenheid krijgen zijn tegenstander zo verpletterend te verslaan dat die niet één kiesman achter zich kreeg. Zes weken lang moest de president blijven lijden, zes weken waarin verwoede processen werden gevoerd in Alaska. Toen het hooggerechtshof uiteindelijk de drie kiesmannen van die staat aan hem toekende, openden hij en Critz in diepe stilte een fles champagne.

President Morgan was gecharmeerd geraakt van Alaska, al had hij volgens de officiële resultaten een voorsprong van niet meer dan zeventien stemmen gehad.

Hij had uit meer staten moeten wegblijven.

Hij verloor zelfs in Delaware, zijn thuisstaat, waar de ooit zo verlichte kiezers hem acht geweldige jaren als gouverneur hadden bezorgd. Zoals hij nooit de tijd had gevonden om Alaska te bezoeken.

ken, zo had zijn tegenstander Delaware volkomen links laten liggen; geen noemenswaardige organisatie, geen televisiereclame, geen enkel bezoek tijdens de campagne. En toch had zijn tegenstander 52 procent van de stemmen gekregen!

Critz zat in een zware leren stoel met een schrijfblok waarop hij een lijst had gemaakt van honderd dingen die onmiddellijk moesten gebeuren. Hij zag zijn president langzaam van het ene naar het andere raam lopen, turend in de duisternis, dromend van wat had kunnen zijn. De man voelde zich diep vernederd. Op zijn 58e was zijn leven voorbij, zijn carrière een ravage, zijn huwelijk in gevaar. Mevrouw Morgan was al naar Wilmington, Delaware, teruggekeerd en kon alleen maar lachen om het idee dat ze in een blokhut in Alaska zouden gaan wonen. Critz betwijfelde of het wel iets voor zijn vriend was om de rest van zijn leven met jagen en vissen door te brengen, maar het vooruitzicht om drieduizend kilometer van mevrouw Morgan vandaan te wonen was erg aantrekkelijk. Ze zouden misschien ook Nebraska hebben veroverd als de nogal aristocratische first lady het footballteam niet de 'Sooners' had genoemd. De Nebraska Sooners!

Meteen daarop was Morgan zo diep gezakt in de peilingen van zowel Nebraska als Oklahoma dat hij daar niet meer van kon herstellen.

En in Texas nam ze een hap bekroonde chili en begon te braken. Toen ze in allerijl naar het ziekenhuis werd gebracht, ving een microfoon haar daarna beroemd geworden woorden op: 'Hoe kunnen jullie zo achterlijk zijn om die vieze troep te eten?'

Nebraska was goed voor vijf kiesmannen, Texas voor vierendertig. Die belediging van het plaatselijke footballteam was een fout die Morgan naast zich neer had kunnen leggen. Maar geen enkele kandidaat kon zo'n denigrerende beschrijving van Texaanse chili te boven komen.

Wat een campagne! Critz kwam in de verleiding om een boek te schrijven. Iemand moest de catastrofe op schrift stellen.

Aan hun bijna veertigjarige samenwerking kwam een eind. Critz had een baan van tweehonderdduizend dollar per jaar bij een defensieleverancier bemachtigd, en hij zou het toesprakencircuit ingaan voor vijftigduizend dollar per keer, als iemand bereid was om dat te betalen. Nadat hij zijn leven aan de publieke zaak had gewijd, was hij straatarm en werd hij snel ouder. Hij wilde het grote geld binnenhalen.

De president had zijn fraaie huis in Georgetown met enorme winst verkocht. Hij had een kleine ranch gekocht in Alaska, waar de mensen blijkbaar veel bewondering voor hem hadden. Hij was van plan de rest van zijn leven daar door te brengen. Hij zou gaan jagen, vissen en misschien zijn memoires schrijven. Zolang het maar niets te maken had met politiek en Washington. Hij zou niet de grote oude staatsman worden, de grijze eminentie op de achtergrond, de wijze leider van weleer. Geen afscheidstournee, geen toespraken op conventies, geen ereprofessoraten in de politieke wetenschappen. Geen presidentiële bibliotheek. De kiezers hadden met een duidelijke, daverende stem gesproken. Als ze hem niet wilden, kon hij ook heel goed zonder hen door het leven gaan.

‘We moeten een beslissing nemen over Cuccinello,’ zei Critz. De president stond voor een raam in het duister te staren. Hij dacht nog aan Delaware. ‘Wie?’

‘Figgie Cuccinello, die filmregisseur die is aangeklaagd omdat hij seks had met een jong sterretje.’

‘Hoe jong?’

‘Vijftien, geloof ik.’

‘Dat is erg jong.’

‘Zeg dat wel. Hij is naar Argentinië gevlucht; daar is hij al tien jaar. En nu heeft hij heimwee. Hij wil terugkomen en weer vreselijke films gaan maken. Hij zegt dat zijn kunst hem naar huis roept.’

‘Misschien roepen de jonge meisjes hem naar huis.’

‘Dat ook.’

‘Zeventien zou ik niet erg vinden. Vijftien is te jong.’

‘Hij heeft zijn aanbod verhoogd tot vijf miljoen.’

De president draaide zich om en keek Critz aan. ‘Hij biedt vijf miljoen voor gratie?’

‘Ja, en er is haast bij. Het geld moet telegrafisch uit Zwitserland worden overgeboekt. Het is daar nu drie uur ’s nachts.’

‘Waar zou het heen gaan?’

‘We hebben rekeningen in het buitenland. Geen punt.’

‘Wat zou de pers doen?’

‘Dat zou akelig zijn.’

‘Het is altijd akelig.’

‘Deze keer zou het heel erg akelig zijn.’

‘Eigenlijk kan de pers me niet schelen.’

Waarom vraag je het dan, wilde Critz zeggen.

‘Is het geld te achterhalen?’ vroeg de president en hij draaide zich weer om naar het raam.

‘Nee.’

De president krabde met zijn rechterhand in zijn nek, iets wat hij altijd deed als hij met een moeilijke beslissing worstelde. Tien minuten voordat hij bijna een atoombom op Noord-Korea gooide, had hij zich gekrabd tot zijn huid kapotging en het bloed op de boord van zijn witte overhemd liep. ‘Het antwoord is nee,’ zei hij. ‘Vijftien is te jong.’

Zonder dat er was geklopt ging de deur open en stormde Artie Morgan binnen, de zoon van de president. Hij had een flesje Heinekens in zijn ene hand en wat papieren in de andere. ‘Ik heb net met de CIA gesproken,’ zei hij nonchalant. Hij droeg een vale spijkerbroek en geen sokken. ‘Maynard komt hierheen.’ Hij gooide de papieren op het bureau en verliet de kamer. De deur gooide hij met een klap achter zich dicht.

Artie zou die vijf miljoen dollar meteen aanpakken, dacht Critz, ongeacht de leeftijd van het meisje. Vijftien was zeker niet te jong voor Artie. Ze zouden misschien in Kansas hebben gewonnen als Artie niet in een motelkamer in Topeka was betrapt met drie tienermeisjes, van wie de oudste zeventien was geweest. De officier van Justitie had uiteindelijk – twee dagen na de verkiezingen – de aanklachten ingetrokken, omdat alle drie de meisjes een verklaring hadden ondertekend waarin ze verklaarden geen seks met Artie te hebben gehad. Ze hadden op het punt gestaan, ja het was een kwestie van seconden geweest voordat er allerlei stoeipartijen waren begonnen, maar toen had een van hun moeders op de deur van de motelkamer geklopt en zo een orgie voorkomen.

De president ging in zijn leren schommelstoel zitten en deed alsof hij in wat nutteloze papieren bladerde. ‘Nog nieuws over Backman?’ vroeg hij.

In de achttien jaar dat hij directeur van de CIA was, was Teddy Maynard nog geen tien keer in het Witte Huis geweest. En nooit voor een diner (hij had altijd om gezondheidsredenen geweigerd) en ook nooit om een buitenlandse hoogwaardigheidsbekleder gedag te zeggen (die lieten hem koud). Toen hij nog kon lopen, was hij wel eens naar het Witte Huis gegaan om te overleggen met degene die op dat moment president was, en misschien ook met een of twee van diens

beleidsmakers. Sinds hij in een rolstoel zat, had hij vooral telefonisch contact met het Witte Huis. Twee keer was een vice-president zelfs naar het CIA-hoofdkantoor in Langley gereden om met Maynard te praten.

Dat was het enige voordeel van zo'n rolstoel: hij gaf je een geweldig excuus om te doen en te laten waar je zin in had. Niemand stond te springen om een kreuple oude man van hot naar her te duwen.

Hij was al bijna vijftig jaar spion en hij permitteerde zich nu de luxe dat hij recht naar achteren keek als hij in een auto zat. Hij reed in een onopvallend wit busje – kogelvrij glas, loden wanden, twee zwaarbewapende jongens achter de zwaarbewapende bestuurder – en zat met zijn gezicht naar achteren in zijn aan de vloer vastgeklemde rolstoel, zodat hij het verkeer kon zien dat hem niet kon zien. Twee andere busjes volgden op een afstand, en als iemand zo onverstandig was om te proberen dicht bij de directeur te komen, werd daar onmiddellijk een stokje voor gestoken. Niet dat zoiets werd verwacht. De meeste mensen dachten dat Teddy Maynard dood was of zijn laatste levensdagen sleet in een geheim verpleegtehuis waar oude spionnen heen werden gestuurd om dood te gaan. Zo had Teddy het gewild.

Hij had een dikke grijze deken om zich heen en werd verzorgd door Hoby, zijn trouwe adjudant. Terwijl het busje met een constante snelheid van honderd kilometer per uur over de Beltway reed, nam Teddy slokjes groene thee die hem uit een thermosfles werd ingeschonken door Hoby, en keek naar de auto's achter hen. Hoby zat naast de rolstoel op een leren kruk die speciaal voor hem was gemaakt.

Een slokje thee en Teddy zei: 'Waar is Backman op dit moment?'

'In zijn cel,' antwoordde Hoby.

'En onze mensen zijn bij de gevangenisdirecteur?'

'Ze zitten in zijn kantoor te wachten.'

Weer een slok uit een kartonnen bekertje, dat hij goed met beide handen vasthield. Die handen waren zwak, dooraderd, met de kleur van afgeroomde melk, alsof ze al dood waren en geduldig op de rest van zijn lichaam wachtten. 'Hoe lang duurt het om hem het land uit te krijgen?'

'Ongeveer vier uur.'

'En het plan is klaar?'

'Alles is voorbereid. We wachten op het groene licht.'

'Ik hoop dat die idioot begrijpt wat er moet gebeuren.'

Critz en de idioot keken naar de muren van het Oval Office. Hun diepe stilte werd alleen nu en dan onderbroken door een opmerking over Joel Backman. Ze moesten over iets praten, want ze wilden geen van beiden iets zeggen over wat hen werkelijk bezighield. Kon dit echt gebeuren?

Was het nu echt afgelopen?

Veertig jaar. Van de Cornell Universiteit naar het Witte Huis. Het eind was zo plotseling gekomen dat ze niet genoeg tijd hadden gehad om zich er goed op voor te breiden. Ze hadden op nog vier jaar gerekend. Vier jaren van glorie waarin ze zorgvuldig hun stempel op de wereld zouden drukken om ten slotte in stijl de zonsopgang tegemoet te rijden.

Het was al laat, maar buiten leek het nog donkerder te worden. De ramen die uitkeken op de Rose Garden, waren zwart. Het was bijna te horen hoe de klok boven de haard de laatste uren wegtikte.

‘Wat doen de media als ik Backman gratie verleen?’ vroeg de president niet voor het eerst.

‘Ze gaan door het lint.’

‘Dat kan leuk worden.’

‘Daar ben jij niet meer bij.’

‘Nee.’ Als de volgende dag om twaalf uur ’s middags de macht was overgedragen, zou hij aan zijn ontsnapping uit Washington beginnen door met een privé-jet (eigendom van een oliemaatschappij) naar de villa van een oude vriend op het eiland Barbados te vliegen. In opdracht van Morgan waren de televisies uit de villa weggehaald, werden er geen kranten of tijdschriften bezorgd en waren alle telefoons uitgeschakeld. Minstens een maand zou hij met niemand in contact staan, zelfs niet met Critz en zeker niet met zijn vrouw. Het kon hem niet schelen al brandde heel Washington af. Heimelijk hoopte hij daarop.

Na Barbados zou hij naar zijn blokhut in Alaska glippen, en daar zou hij de wereld blijven negeren terwijl de winter voorbijging en hij op het voorjaar wachtte.

‘Moeten we hem gratie verlenen?’ vroeg de president.

‘Waarschijnlijk wel,’ zei Critz.

De president sprak van ‘we’, zoals hij altijd deed wanneer er een beslissing moest worden genomen die in slechte aarde kon vallen. Bij gemakkelijkere beslissingen was het altijd ‘ik’. Wanneer hij steun nodig had, en vooral wanneer hij iemand nodig had die hij de schuld

kon geven, verruimde hij het besluitvormingsproces door Critz erbij te betrekken.

Critz nam al veertig jaar de schuld op zich, en hoewel hij daar vast en zeker goed in was, had hij er ook genoeg van. Hij zei nu: 'De kans is groot dat we hier niet zouden zijn als Joel Backman er niet was geweest.'

'Daar kon je wel eens gelijk in hebben,' zei de president. Hij had altijd volgehouden dat hij gekozen was vanwege zijn briljante verkiezingscampagne, zijn charismatische persoonlijkheid, zijn griezelig goede inzicht in de dingen waar het om ging en zijn heldere visie voor Amerika. Het was bijna schokkend dat hij nu eindelijk toegaf alles aan Joel Backman te danken te hebben.

Maar Critz had ook een dikke huid. Bovendien was hij te moe om geschokt te zijn.

Zes jaar geleden had het Backman-schandaal bijna heel Washington beziggehouden en uiteindelijk een smet op het Witte Huis geworpen. Er hing opeens een donkere wolk boven een populaire president, en dat gaf Arthur Morgan de kans om het Witte Huis binnen te strompelen.

Nu hij op het punt stond naar buiten te strompelen, vond hij het een prachtig idee om het establishment van Washington, dat hem vier jaar uit de weg was gegaan, nog een klap in het gezicht te geven. Als hij Joel Backman gratie verleende, zou dat de muren van alle kantoorgebouwen in Washington doen schudden en zou de pers in een staat van krijsende razernij komen te verkeren. Dat leek Morgan wel wat. Terwijl hij lag te zonnen op Barbados, zou het regeringsapparaat helemaal vastlopen. Congresleden zouden hoorzittingen eisen, openbare aanklagers zouden hun show opvoeren voor de camera's, en de onuitstaanbare commentatoren zouden aan een stuk door wauwelen in de actualiteitenrubrieken.

De president glimlachte in de duisternis.

Op de Arlington Memorial Bridge over de rivier de Potomac schonk Hoby weer wat groene thee in de kartonnen beker van de CIA-directeur. 'Dank je,' zei Teddy zachtjes. 'Wat doet onze jongen morgen, als hij de macht heeft overgedragen?' vroeg hij.

'Hij vlucht het land uit.'

'Hij had eerder moeten vertrekken.'

'Hij is van plan om een maand naar de Caraïben te gaan. Daar kan

hij zijn wonden likken, de wereld buitensluiten, mokken, wachten tot iemand een beetje belangstelling toont.'

'En zijn vrouw?'

'Die zit alweer in Delaware te bridgen.'

'Gaan ze uit elkaar?'

'Als hij slim is wel. Afwachten maar.'

Teddy nam zorgvuldig een slokje thee. 'Hoe kunnen we Morgan onder druk zetten als hij weigert?'

'Ik denk niet dat hij weigert. De besprekingen zijn tot nu toe goed verlopen. Ik denk dat we Critz aan onze kant hebben. Hij heeft tegenwoordig veel meer kijk op de dingen dan Morgan. Critz weet dat ze nooit in het Witte Huis zouden zijn gekomen als het Backman-schandaal er niet was geweest.'

'Zoals ik zei: hoe kunnen we hem onder druk zetten als hij weigert?'

'Dat kunnen we niet. Hij is een idioot, maar hij is brandschoon.'

Ze verlieten Constitution Avenue, reden 18th Street in en gingen even later door het oostelijke hek van het Witte Huis. Mannen met machinegeweren doken op uit de duisternis en agenten van de Secret Service in zwarte regenjassen brachten het busje tot stilstand. Er werden codewoorden uitgesproken, de radio knetterde, en enkele minuten later lieten ze Teddy uit het busje zakken. Binnen werd de rolstoel vluchtig doorzocht, maar er bleek zich niets anders in te bevinden dan een kreupele, warm aangeklede oude man.

Artie, minus de Heineken en opnieuw zonder kloppen, stak zijn hoofd om de deur en kondigde aan: 'Maynard is er.'

'Dus hij leeft nog,' zei de president.

'Amper.'

'Nou, rij hem maar naar binnen.'

Hoby en een adjunct-directeur, Priddy, kwamen achter de rolstoel aan het Oval Office binnen. De president en Critz verwelkomden hun gasten en leidden hen naar de zithoek voor de haard. Terwijl Maynard zo min mogelijk in het Witte Huis kwam, had Priddy daar bijna zijn intrek genomen. Hij stelde de president elke morgen op de hoogte van inlichtingenzaken.

Toen ze plaatsnamen, keek Teddy in de kamer om zich heen alsof hij naar afliuisterapparaatjes zocht. Hij was er bijna zeker van dat die er niet waren; aan die praktijken was een eind gekomen na Watergate. Nixon had genoeg draden in het Witte Huis laten aan-

leggen om een kleine stad te elektrocuteren, maar daar had hij natuurlijk wel de prijs voor betaald. Teddy daarentegen was wel van apparatuur voorzien. Boven de as van zijn rolstoel, enkele centimeters onder de zitting, was een krachtige recorder aangebracht die elk geluid zou vastleggen dat in het komende halfuur werd gemaakt.

Hij probeerde te glimlachen naar president Morgan, maar eigenlijk had hij willen zeggen: ik heb nog nooit een politicus ontmoet met minder capaciteiten dan jij; alleen in Amerika kan een idioot als jij de top halen.

President Morgan glimlachte naar Teddy Maynard, maar eigenlijk had hij willen zeggen: ik had jou vier jaar geleden al moeten ontslaan; die dienst van jou brengt dit land steeds weer in verlegenheid.

Teddy: ik had nooit verwacht dat je in zelfs maar één staat zou winnen, al was het met zeventien stemmen.

Morgan: jij kunt nog geen terrorist vinden al adverteerde hij met een reclamebord.

Teddy: ga maar lekker vissen. Je vangt nog minder forellen dan stemmen.

Morgan: waarom ben jij niet gewoon doodgegaan, zoals alle mensen van wie jij me toezegde dat ze zouden doodgaan?

Teddy: presidenten komen en gaan, maar ik blijf.

Morgan: Critz wilde dat ik je liet aanblijven. Je hebt je baan aan hem te danken. Ik wilde je er al uit schoppen toen ik pas twee weken in het Witte Huis zat.

Critz zei hardop: 'Iemand koffie?'

'Nee,' zei Teddy, en zodra dat was vastgesteld, waren Hoby en Pridy zo beleefd om ook te weigeren. En omdat de CIA geen koffie wilde, zei president Morgan: 'Ja, zwart met twee klontjes suiker.' Critz knikte naar een secretaresse die in een halfopen zijdeur stond te wachten.

Hij draaide zich snel om naar de anderen en zei: 'We hebben niet veel tijd.'

Teddy zei vlug: 'Ik wil het over Joel Backman hebben.'

'Zegt u het maar,' zei de president.

'Zoals u weet,' ging Teddy verder, en hij deed bijna of de president er niet bij was, 'is Backman naar de gevangenis gegaan zonder een woord te zeggen. Hij weet nog steeds dingen die de nationale veiligheid in gevaar kunnen brengen.'

‘U kunt hem niet vermoorden,’ gooide Critz eruit.

‘We kunnen geen Amerikaanse burgers elimineren, Critz. Dat is in strijd met de wet. We laten dat liever aan iemand anders over.’

‘Ik kan het niet volgen,’ zei de president.

‘Het plan is als volgt. Als u Backman gratie verleent, en als hij die gratie accepteert, hebben we hem binnen een paar uur het land uit. Hij moet bereid zijn zich de rest van zijn leven schuil te houden. Dat hoeft geen punt te zijn, want hij weet dat er nogal wat mensen zijn die hem graag dood willen hebben. We brengen hem naar een ander land, waarschijnlijk in Europa, want daar kunnen we hem gemakkelijk in de gaten houden. Hij krijgt een nieuwe identiteit. Hij zal vrij zijn, en in de loop van de tijd zullen de mensen Joel Backman vergeten.’

‘Dat is niet het eind van het verhaal,’ zei Critz.

‘Nee. We wachten een jaar of zo en laten dan wat uitlekken op de juiste plaatsen. Ze sporen Backman op en vermoorden hem, en als ze dat doen, krijgen wij antwoord op veel vragen.’

Er volgde een lange stilte waarin Teddy eerst Critz en toen de president aankeek. Toen hij ervan overtuigd was dat ze er geen snars van begrepen, ging hij verder: ‘Het is een heel eenvoudig plan, heren. Het gaat erom wie hem vermoordt.’

‘Dus u houdt hem in het oog?’ vroeg Critz.

‘Heel zorgvuldig.’

‘Wie zitten er achter hem aan?’ vroeg de president.

Teddy vouwde zijn dooraderde handen weer samen en leunde een beetje achterover. Toen keek hij langs zijn lange neus, als een schoolmeester die zijn kleine derdeklassers toespreekt. ‘Misschien de Russen, misschien de Chinezen, misschien de Israëliërs. Of anderen wellicht.’

Wie die anderen waren, vertelde Teddy niet. Dat had hij nooit gedaan en zou hij ook nooit doen, ongeacht wie er president was en ongeacht hoe lang die nog in het Witte Huis zou zitten. Ze kwamen en gingen. Sommigen zaten er vier jaar, anderen acht. Sommigen hielden van de spionagewereld, anderen waren alleen maar geïnteresseerd in de nieuwste peilingen. Morgan had een buitenlands beleid gevoerd dat nergens op leek, en nu de man nog maar een paar uur president zou zijn, was Teddy echt niet van plan hem meer te vertellen dan nodig was om die gratieverlening voor elkaar te krijgen.

‘Waarom zou Backman met zoiets akkoord gaan?’ vroeg Critz. ‘Misschien gaat hij niet akkoord,’ antwoordde Teddy. ‘Maar hij heeft zes jaar in eenzame opsluiting gezeten. Dat betekent 23 uur per dag in een kleine cel. Eén uur daglicht. Drie keer douchen per week. Slecht eten; ze zeggen dat hij dertig kilo is afgevallen. Ik heb gehoord dat het niet goed met hem gaat.’

Twee maanden geleden, na de verpletterende verkiezingsnederlaag, toen Teddy Maynard zijn gratieplan uitdacht, had hij aan enkele van zijn vele koordjes getrokken en waren de condities van Backmans gevangenschap veel slechter geworden. De temperatuur in zijn cel was vijf graden verlaagd, en de afgelopen maand had hij vreselijk gehoest. Zijn voedsel, dat nooit erg lekker was geweest, werd nog eens door de keukenmachine gehaald en koud afgeleverd. Zijn toilet spoelde vaak niet door. De bewaarders maakten hem wakker op alle uren van de nacht. Hij mocht minder van de telefoon gebruikmaken. De juridische bibliotheek waar hij twee keer per week naartoe ging, was plotseling verboden terrein geworden. Backman, die jurist was, kende zijn rechten en dreigde met alle mogelijke procedures tegen de gevangenis en de overheid, al had hij nog geen eis ingediend. Het gevecht eiste zijn tol. Backman vroeg om slaaptabletten en prozac.

‘U wilt dat ik Joel Backman gratie verleen, want dan kunt u ervoor zorgen dat hij wordt vermoord?’ vroeg de president.

‘Ja,’ zei Teddy zonder omhaal. ‘Al zullen we daar niet rechtstreeks voor zorgen.’

‘Maar het gaat gebeuren.’

‘Ja.’

‘En zijn dood zal in het belang van onze nationale veiligheid zijn?’

‘Daar ben ik volkomen van overtuigd.’

2

De isolatieafdeling van de federale strafinrichting Rudley had veertig identieke cellen, allemaal vier bij vier meter zonder ramen, zonder tralies, met groen geverfde betonnen muren en wanden van B-2-blokken, en een massief metalen deur met onderin een kleine opening voor dienbladen met voedsel en een open kijkgaatje waardoor de bewaarders af en toe een blik naar binnen wierpen. De afdeling zat vol met overheidsinformanten, drugsverklikkers, mafia-afvalligen en een paar spionnen, mannen die apart moesten worden opgesloten omdat er een heleboel mensen waren die hun de keel wilden doorsnijden. De meesten van de veertig gedetineerden die in Rudley in beschermende hechtenis zaten, hadden zelf om de isolatieafdeling gevraagd.

Joel Backman probeerde te slapen, toen twee bewaarders zijn deur opengooiden en zijn licht aandeden. 'Je moet naar de directeur,' zei een van hen, en verder werd er niets uitgelegd. Ze reden zwijgend in een gevangenisbusje over de ijskoude prairie van Oklahoma, langs andere gebouwen met minder streng bewaakte criminelen, naar het kantoor toe. Backman, die zonder duidelijke redenen handboeien om had, werd vlug naar binnen gebracht, twee trappen op en door een lange gang naar een grote kamer waar licht brandde en waar iets belangrijks gebeurde. Hij keek op een klok aan de muur; het was bijna elf uur 's avonds.

Hij had de directeur nooit ontmoet, en dat was niet zo ongewoon. Om veel goede redenen mengde de directeur zich niet onder de gedetineerden. Hij hoefde geen stemmen te winnen en hij hoefde ook geen moeite te doen om de troepen te motiveren. Hij had drie andere mannen in pakken bij zich, serieus kijkende mannen die al een tijdje zaten te praten. Hoewel roken strikt verboden was in gebouwen van de Amerikaanse overheid, stond er een volle asbak en hing er een dichte mist onder het plafond.

Zonder enige inleiding zei de directeur: 'Gaat u daar zitten, meneer Backman.'

'Aangenaam kennis te maken,' zei Backman, terwijl hij naar de andere mannen in de kamer keek. 'Waarom ben ik hier?'

'Daar zullen we het over hebben.'

'Mogen die handboeien misschien af? Ik beloof dat ik niemand vermoord.'

De directeur snauwde iets tegen de dichtstbijzijnde bewaarder, die een sleutel uit zijn zak opdiepte en Backman bevrijdde. Vervolgens ging de bewaarder vlug de kamer uit en gooide daarbij de deur met een klap achter zich dicht, tot grote ergernis van de directeur, een erg nerveuze man.

Hij wees en zei: 'Dit is agent Adair van de FBI. Dit is meneer Knabe van het ministerie van Justitie. En dit is meneer Sizemore, ook uit Washington.'

Ze kwamen geen van drieën naar Backman toe, die verbaasd om zich heen stond te kijken. Hij knikte naar hen, een halfslachtige poging tot beleefdheid die niet beantwoord werd.

'Gaat u zitten,' zei de directeur, en nu nam Backman eindelijk plaats. 'Dank u. Zoals u weet, meneer Backman, krijgt ons land binnenkort een nieuwe president. President Morgan verlaat het Witte Huis. Op dit moment zit hij in het Oval Office en worstelt met de vraag of hij u volledige gratie moet verlenen.'

Backman moest plotseling erg hard hoesten. Dat kwam door de bijna winterse temperatuur in zijn cel, maar ook omdat hij werd verast door het woord 'gratie'.

Knabe, de man van Justitie, gaf hem een fles water, waar hij vlug uit dronk, zo vlug dat het water over zijn kin liep. Ten slotte lukte het hem de hoest te bedwingen. 'Gratie?' mompelde hij.

'Volledige gratie, onder enige voorwaarden.'

'Maar waarom?'

‘Dat weet ik niet, meneer Backman, en het is ook niet aan mij om te begrijpen wat er gebeurt. Ik ben alleen maar de boodschapper.’ Sizemore, van wie alleen maar was gezegd dat hij ‘uit Washington’ kwam, zonder dat zijn functie of organisatie werd vermeld, zei: ‘Het is een deal, meneer Backman. In ruil voor volledige gratie moet u bereid zijn het land te verlaten, nooit terug te komen en met een nieuwe identiteit op een plaats te leven waar niemand u kan opsporen.’

Dat is geen punt, dacht Backman. Hij wilde zelf ook niet opgespoord worden.

‘Maar waarom?’ mompelde hij opnieuw. De fles water in zijn linkerhand trilde zichtbaar.

Sizemore uit Washington zag die fles trillen. Hij keek aandachtig naar Joel Backman, van zijn gemillimeterde haar naar zijn versleten goedkope hardloopschoenen en zijn zwarte gevangenissocken, en zag onwillekeurig de man weer voor zich zoals hij vroeger was geweest. Er stond hem een omslag van een tijdschrift voor ogen. Een fraaie foto van Joel Backman in een zwart Italiaans pak, onberispelijk gekleed en verzorgd. Hij had met zoveel zelfvoldaanheid als menselijkerwijs mogelijk was in de camera gekeken. Zijn haar was langer en donkerder geweest, zijn knappe gezicht vlezig en rimpelloos, zijn taille royaal en getuigend van veel uitgebreide lunches en langdurige diners. Hij hield van wijn en vrouwen en sportwagens. Hij had een vliegtuig, een jacht, een huis in Vail en mocht graag over al die dingen praten. Boven zijn hoofd stond in vette letters: DE MANIPULATOR, IS DIT DE OP EEN NA MACHTIGSTE MAN IN WASHINGTON?

Het tijdschrift zat in Sizemores aktetas, samen met een dik dossier over Joel Backman. Dat had hij bestudeerd in het vliegtuig van Washington naar Tulsa.

Volgens het tijdschriftartikel bedroeg het inkomen van de manipulator in die tijd meer dan tien miljoen dollar per jaar, al had hij daar niet veel over willen zeggen. De advocatenfirma die hij had opgericht, had tweehonderd advocaten, wat klein was voor Washingtonse begrippen, maar had zonder enige twijfel de meeste invloed in politieke kringen. Het was een lobbymachine, geen kantoor waar echte advocaten hun vak uitoefenden. Je kon het beter vergelijken met een bordeel voor rijke ondernemingen en buitenlandse regeringen.

Kijk nu eens wat ervan over is, dacht Sizemore, toen hij die fles water zag trillen.

‘Ik begrijp het niet,’ kon Backman fluisterend uitbrengen.

‘En we hebben geen tijd om het uit te leggen,’ zei Sizemore. ‘Het is een snelle deal, meneer Backman. Jammer genoeg hebt u geen tijd om erover na te denken. U moet meteen beslissen. Ja of nee. Wilt u hier blijven, of wilt u onder een andere naam leven aan de andere kant van de wereld?’

‘Waar?’

‘Dat weten we niet, maar we vinden wel iets.’

‘Zal ik daar veilig zijn?’

‘Die vraag moet u zelf beantwoorden, meneer Backman.’

Toen Backman over zijn eigen vraag nadacht, beefde hij nog meer.

‘Wanneer ga ik weg?’ vroeg hij langzaam. Zijn stem werd even wat krachtiger, maar er lag zoals altijd een hevige hoestbui op de loer.

‘Nu meteen,’ zei Sizemore, die de leiding van de bespreking had overgenomen en de directeur, de FBI en het ministerie van Justitie tot toeschouwers had gedegradeerd.

‘Nu meteen?’

‘U gaat niet naar uw cel terug.’

‘Gossie,’ zei Backman, en de anderen moesten onwillekeurig glimlachen.

‘Er staat een bewaarder bij uw cel,’ zei de directeur. ‘Hij brengt u wat u wilt.’

‘Er staat altijd een bewaker bij mijn cel,’ snauwde Backman tegen de directeur. ‘Als het dat sadistische rotzakje van een Sloan is, zegt u dan tegen hem dat hij mijn scheermesjes moet pakken en zijn polsen moet doorsnijden.’

Ze slikten allemaal moeizaam en wachtten tot de woorden door de ventilatiegaten waren ontsnapt. In plaats daarvan sneden de woorden door de vervuilde lucht en gingen ze nog een tijdje de kamer rond.

Sizemore schraapte zijn keel, verplaatste zijn gewicht van de linker- naar de rechterbil en zei: ‘Er zitten heren in het Oval Office te wachten, meneer Backman. Gaat u akkoord?’

‘De president zit op mij te wachten?’

‘Zo zou u het kunnen zeggen.’

‘Hij staat bij me in het krijt. Hij zit daar dankzij mij.’

‘Dit is echt niet het moment om over zulke dingen te discussiëren, meneer Backman,’ zei Sizemore rustig.

‘Doet hij dit om mij een wederdienst te bewijzen?’

‘Ik weet niet wat de president denkt.’

‘Nu gaat u ervan uit dat hij kan denken.’

‘Ik zal hem bellen en zeggen dat het antwoord nee is.’

‘Wacht.’

Backman dronk de fles water leeg en verzocht om nog een fles. Hij veegde met zijn mouw over zijn mond en zei: ‘Is het zoiets als die projecten om getuigen te beschermen. Zoiets?’

‘Het is geen officieel project, meneer Backman. Maar van tijd tot tijd vinden we het nodig om mensen te verbergen.’

‘Hoe vaak verliest u er een?’

‘Niet zo vaak.’

‘Niet zo vaak? Dus er is geen garantie dat ik veilig ben?’

‘Er wordt niets gegarandeerd. Maar uw kansen zijn gunstig.’

Backman keek de directeur aan en zei: ‘Hoeveel jaren moet ik hier nog zitten, Lester?’

Lester was opeens weer bij het gesprek betrokken. Niemand noemde hem Lester, een naam waaraan hij een grote hekel had. Volgens het naamplaatje op zijn bureau heette hij L. Howard Cass. ‘Veertien jaar, en u mag me directeur Cass noemen.’

‘Cass zakkenwas. De kans is groot dat ik binnen drie jaar dood ben. Een combinatie van ondervoeding, onderkoeling en slechte medische verzorging krijgt dat wel voor elkaar. Lester regeert met harde hand, jongens.’

‘Kunnen we gaan?’ zei Sizemore.

‘Natuurlijk ga ik akkoord,’ zei Backman. ‘Welke idioot zou dat niet doen?’

Knabe van Justitie kwam nu eindelijk in beweging. Hij maakte een akteras open en zei: ‘Hier zijn de papieren.’

‘Voor wie werkt u?’ vroeg Backman aan Sizemore.

‘De president van de Verenigde Staten.’

‘Nou, zeg tegen hem dat ik niet op hem kon stemmen omdat ik in de bak zat. Maar anders zou ik dat zeker hebben gedaan. En wilt u hem ook namens mij bedanken?’

‘Dat zal ik doen.’

Hoby schonk weer een bekertje groene thee in, zonder cafeïne want het was bijna middernacht, en gaf het aan Teddy, die in een deken gehuld was en naar het verkeer achter hen keek. Ze reden door

Constitution Avenue en waren bijna bij de Roosevelt Bridge. De oude man nam een slokje en zei: 'Morgan is te stom om graties te verkopen. Maar over Critz maak ik me zorgen.'

'Er is een nieuwe rekening op het eiland Nevis,' zei Hoby. 'Die is twee weken geleden opgedoken. Hij is geopend door een obscure onderneming die eigendom is van Floyd Dunlap.'

'En wie is dat?'

'Een van Morgans geldinzamelaars.'

'Waarom Nevis?'

'Dat is de nieuwste plek om je zwarte geld heen te brengen.'

'En we volgen het?'

'We zitten er bovenop. Als er geld wordt overgeboekt, moet dat in de komende 48 uur gebeuren.'

Teddy knikte vaag en keek naar links, waar hij een deel van het Kennedy Center kon zien. 'Waar is Backman?'

'Die verlaat de gevangenis.'

Teddy glimlachte en nam een slokje thee. Ze reden zwijgend de brug over, en toen ze de Potomac achter zich hadden, zei hij ten slotte: 'Wie krijgen hem te pakken?'

'Doet dat er iets toe?'

'Nee. Maar het zal me een genoeg zijn de wedstrijd te volgen.'

Joel Backman droeg een versleten maar gesteven en geperst kaki militair uniform, waarvan alle emblemen en insignes waren verwijderd, glimmende zwarte soldatenschoenen en een dikke marineblauwe anorak met een capuchon die hij lekker strak om zijn hoofd trok. Om vijf minuten na middernacht, veertien jaar eerder dan hij had verwacht, liep hij de strafinrichting Rudley uit. Hij had daar zes jaar in eenzame opsluiting gezeten, en nu hij wegging, had hij een kleine canvas tas met een paar boeken en wat foto's bij zich. Hij keek niet achterom.

Hij was 52, gescheiden, blut, volkomen vervreemd van twee van zijn drie kinderen en volkomen vergeten door alle vrienden die hij ooit had gehad. Niet één van hen was na het eerste jaar van zijn gevangenschap met hem blijven corresponderen. Een oude vriendin, een van de talloze secretaresses achter wie hij in zijn dure kantoor aan had gezeten, was hem tien maanden blijven schrijven, totdat in de *Washington Post* te lezen stond dat het volgens de FBI onwaarschijnlijk was dat Joel Backman miljoenen dollars van zijn

firma en zijn cliënten had ingepikt, zoals eerst was gedacht. Wie wil er nou corresponderen met een straatarme advocaat in de gevangenis? Met een rijke misschien wel.

Zijn moeder schreef hem soms, maar ze was 91 en zat in een goedkoop verpleegtehuis bij Oakland, en bij elke brief die hij van haar kreeg dacht hij dat het haar laatste zou zijn. Hij schreef haar eens per week, maar betwijfelde of ze nog iets kon lezen en hij wist wel zeker dat het de personeelsleden van dat tehuis aan de tijd en de belangstelling ontbrak om haar iets voor te lezen. Ze schreef altijd 'Bedankt voor de brief', maar ging nooit in op iets wat hij had geschreven. Hij stuurde haar kaarten bij bijzondere gelegenheden. In een van haar brieven had ze toegegeven dat niemand zich haar verjaardag had herinnerd.

De soldatenschoenen waren erg zwaar. Terwijl hij zich voortsleepte over het trottoir, besefte hij dat hij de afgelopen zes jaar bijna voortdurend op zijn sokken had doorgebracht, zonder schoenen aan. Het was vreemd waar je allemaal aan dacht als je zo plotseling werd vrijgelaten. Wanneer had hij voor het laatst zware schoenen of laarzen gedragen? En hoe gauw kon hij die verrekte dingen wegdoen?

Hij bleef even staan en keek naar de lucht. Elke dag had hij een uur over een stukje gras naast zijn gevangenisafdeling mogen lopen. Altijd alleen, altijd met een bewaarder erbij, alsof hij, Joel Backman, een voormalige advocaat die nooit in woede met een vuurwapen had geschoten, opeens gevaarlijk kon worden en iemand letsel kon toebrengen. De 'tuin' had een drie meter hoge omheining van draadgaas, met scheermesprikkeldraad langs de bovenrand. Daarachter lag een leeg afvoerkanaal, en daar weer achter een eindeloze, boomloze prairie die zich tot in Texas uitstrekte, nam hij aan.

Sizemore en FBI-agent Adair begeleidden hem. Ze brachten hem naar een donkergroene SUV die geen enkel opschrift had maar waarvan je toch meteen kon zien dat het een wagen van de overheid was. Joel ging in zijn eentje op de achterbank zitten en begon te bidden. Hij kneep zijn ogen stijf dicht, klemde zijn kaken op elkaar en vroeg God om er alsjeblieft voor te zorgen dat de motor startte, dat de wielen draaiden, dat de hekken opengingen, dat de papieren in orde waren; alsjeblieft, God, geen wrede grappen. Dit is geen droom, God, alsjeblieft!

Twintig minuten later was Sizemore de eerste die sprak. 'Zeg, meneer Backman, hebt u honger?'

Backman was opgehouden met bidden en huilde nu. Hij wist dat de auto in een gestaag tempo had gereden, al had hij zijn ogen niet opengedaan. Hij lag nu op de achterbank en vocht tegen zijn emoties, een gevecht dat hij jammerlijk verloor.

‘Ja,’ kon hij uitbrengen. Hij ging rechtop zitten en keek naar buiten. Ze reden op een snelweg en er vloog een groen bord voorbij: AFSLAG PERRY. Ze stopten op het parkeerterrein van een pannenkoekenhuis, nog geen halve kilometer van de snelweg vandaan. In de verte reden grote trucks met ronkende dieselmotoren. Joel keek er even naar en luisterde. Hij keek weer naar boven en zag een halvemaan.

‘Hebben we haast?’ vroeg hij Sizemore toen ze het restaurant binnengingen.

‘We zitten op schema,’ was het antwoord.

Ze gingen aan een tafel bij het raam aan de voorkant zitten en Joel keek naar buiten. Hij bestelde toast en fruit, niets machtigs omdat hij bang was dat zijn lichaam helemaal gewend was aan de drab waarop hij had geleefd. De conversatie verliep stroef: de twee overheidsdienaren waren geprogrammeerd om weinig te zeggen en ze waren absoluut niet in staat om over koetjes en kalfjes te praten. Niet dat Joel geïnteresseerd was in iets wat ze te zeggen hadden.

Hij deed zijn best om niet te glimlachen. Sizemore zou later rapporteren dat Backman soms naar de deur keek en de andere klanten blijkbaar goed in de gaten hield. Hij maakte niet de indruk dat hij bang was, integendeel. Naarmate de minuten verstreken en hij over de schok heen raakte, paste hij zich snel aan en werd hij enigszins levendig. Hij verslond twee porties toast en dronk vier koppen zwarte koffie.

Een paar minuten na vier uur die nacht passeerden ze het hek van Fort Summit bij Brinkley in Texas. Backman werd naar het ziekenhuis van de basis gebracht en door twee artsen onderzocht. Afgezien van verkoudheid en hoest, en zijn magere postuur, was hij er niet slecht aan toe. Vervolgens werd hij naar een hangar gebracht, waar hij een zekere kolonel Gantner ontmoette, die meteen zijn beste vriend werd. In opdracht van Gantner, en onder diens nauwlettend toezicht, trok Joel een groene legeroverall met de naam HERZOG boven de rechterborstzak aan. ‘Ben ik dat?’ vroeg Joel, kijkend naar de naam.

‘De komende 48 uur wel,’ zei Gantner.

‘En wat is mijn rang?’

‘Majoor.’

‘Niet slecht.’

Terwijl ze deze korte briefing hadden, glipten Sizemore uit Washington en agent Adair weg. Joel zou hen nooit meer zien. Bij het ochtendgloren stapte Joel door het achterluik van een C-130 vrachtvliegtuig en liep hij met Gantner mee naar een kleine slaapruiimte op het bovendeck, waar zes andere soldaten zich voorbereidden op een lange vlucht.

‘Neem dat bed,’ zei Gantner en hij wees naar het bed het dichtst bij de vloer.

‘Mag ik vragen waar we heen gaan?’ fluisterde Joel.

‘Dat mag, maar ik mag geen antwoord geven.’

‘Ik ben alleen maar nieuwsgierig.’

‘Ik stel je op de hoogte voor we gaan landen.’

‘En wanneer is dat?’

‘Over ongeveer veertien uur.’

Omdat er geen ramen waren die hem afleiding konden bezorgen, ging Joel op het bed liggen en trok een deken over zijn hoofd. Toen ze opstegen, snurkte hij al.